DOI https://doi.org/10.30525/978-9934-26-446-7-64

SELF-ASSESSMENT OF THE LEVEL OF PROFICIENCY OF THE UKRAINIAN LANGUAGE OF FOREIGN STUDENTS

САМООЦІНКА РІВНЯ ВОЛОДІННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Filiuk L. M.
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department
of Social Sciences
Odesa National Medical University
Odesa, Ukraine

Філюк Л. М.
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри суспільних наук
Одеський національний медичний
університет
м. Одеса, Україна

Тенденції останніх років засвідчують, що українська медична освіта користується великим попитом серед іноземців. Незважаючи на складні соціально-політичні умови, спричинені війною, освітній процес у вищих школах триває. І це означає, що іноземні студенти мають оволодіти українською мовою на рівні, достатньому для опанування складної спеціальності.

Аналіз наявної наукової літератури демонструє, що фокус уваги дослідників зосереджений переважно на характеристиці теоретичних аспектів (Л. Губа [1], І. Перцова [3]) і методичних розробок (І. Кушнір [2], О. М. Семеног [4], М. В. Цуркан [5]) з викладання української мови як іноземної. Разом із тим, робіт, присвячених виявленню рівня володіння мовою, набагато менше. Крім цього, досліджень, які б містили дані самооцінки іноземних студентів, не зафіксовано. Таким чином, емпіричне виявлення рівня самооцінки володіння українською мовою іноземних студентів представляється важливим засобом вимірювання якості навчального процесу.

Респондентами стали студенти-іноземці українських вищих навчальних закладів, що готують майбутніх медиків. Опитування проводилося в електронному вигляді за допомогою гугл-форм. Запропонований іноземним студентам опитувальник містив питання, які можна згрупувати за шістьма блоками: 1) фонетичні знання, навички та вміння; 2) словотворчі знання, навички та вміння; 3) лексичні знання, навички та вміння; 4) морфологічні знання, навички та вміння; 5) синтаксичні знання, навички та вміння; 6) комунікативні знання, навички та вміння. Респонденти мали оцінити сформованість власних компетенцій за трьома рівнями. При цьому низький рівень сформованості знань, навичок та вмінь позначався через 1, середній – через 2, високий – через 3. Результати опитування представлені на рисунку 1.

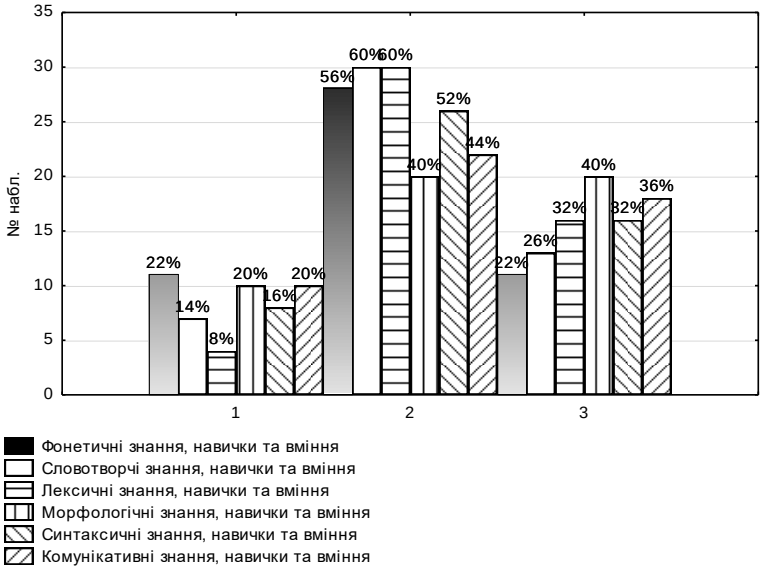

Рис. 1. Результати самооцінки рівня володіння українською мовою іноземних студентів

Дослідження показало, що за параметром «фонетичні знання, навички та вміння» низький і високий рівні продемонстрували по 22% іноземних студентів, середній – 56%; за параметром «словотворчі знання, навички та вміння» низький рівень притаманний 14% респондентів, середній – 60%, високий – 26%; за параметром «лексичні знання, навички та вміння» низький рівень виявлений у 8% опитуваних, середній – у 60%, високий – у 32%; за параметром «морфологічні знання, навички та вміння» низький рівень показали 20% студентів, середній і високий – по 40%; за параметром «синтаксичні знання, навички та вміння» низький рівень характерний для 16% респондентів, середній – для 52%, високий – для 32%; за параметром «комунікативні знання, навички та вміння» низький рівень властивий 20% опитаних, середній – 44%, високий – 36%.

В цілому окремі параметри, що характеризують володіння українською мовою іноземними студентами, розташовані у наступній послідовності (за зменшенням рівня): «лексичні знання, навички та вміння» (2,24), «морфологічні знання, навички та вміння» (2,20), «комунікативні знання, навички та вміння» (2,16), «синтаксичні знання, навички та вміння» (2,16), «словотворчі знання, навички та вміння» (2,12), «фонетичні знання, навички та вміння» (2,00). Отримані результати свідчать про те, що усі показники тяжіють до середнього

рівня вираженості, тобто в цілому студенти оцінюють свій рівень володіння українською мовою як достатній, але не дуже високий. Найбільшою мірою респонденти впевнені у своїх лексичних та морфологічних компетенція, дещо менше – у комунікативних, синтаксичних та словотворчих, найменшою мірою студенти оволоділи фонетичними компетенціями.

Проведене дослідження показало, що відповіді студентів можуть достатньо сильно відрізнятися, тому виникла потреба у проведенні кластерного аналізу (таблиця 1, рисунок 2). Він дозволив згрупувати респондентів за чотирма основним групами.

Таблиця 1

Середні значення кластерів, що об'єднують іноземних студентів – майбутніх медиків за самооцінкою володіння українською мовою

Параметри	Кластер 1	Кластер 2	Кластер 3	Кластер 4
Фонетичні знання, навички та вміння	2,400000	2,000000	2,428571	1,230769
Словотворчі знання, навички та вміння	2,000000	2,230769	2,642857	1,538462
Лексичні знання, навички та вміння	2,900000	2,000000	2,428571	1,769231
Морфологічні знання, навички та вміння	2,500000	2,000000	3,000000	1,307692
Синтаксичні знання, навички та вміння	3,000000	1,923077	2,428571	1,461538
Комунікативні знання, навички та вміння	1,900000	2,307692	3,000000	1,307692

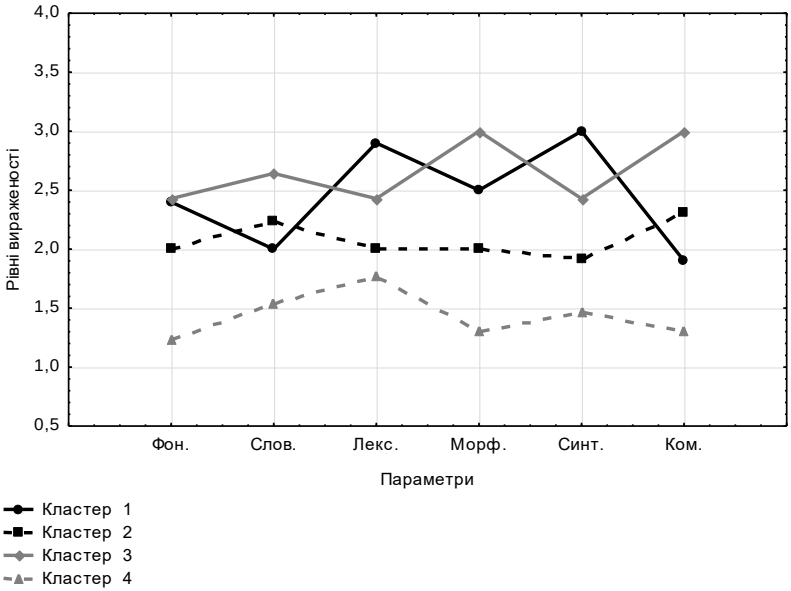

Рис. 2. Середні значення кластерів, що об'єднують іноземних студентів – майбутніх медиків за самооцінкою володіння українською мовою

Перший кластер включає 20% іноземних студентів. Вони відмінно опанували лексичні та синтаксичні знання, навички та вміння, добре орієнтуються в морфології та фонетиці, мають середній рівень словотворчої та комунікативної компетенцій. Таким чином, їхній рівень володіння українською мовою може бути охарактеризований як вищий за середній. Другий кластер об'єднує 26% респондентів. Їхні показники усіх вимірюваних параметрів тяжіють до середнього рівня, отже рівень володіння українською мовою оцінюється як середній. Третій кластер охоплює 28% опитаних. У них високий рівень словотворчої, морфологічної та комунікативної компетенцій, а також вищий за середній рівень фонетичних, лексичних та синтаксичних знань, навичок та вмінь. Отже, це дозволяє охарактеризувати їхній рівень володіння українською мовою як високий. Четвертий кластер включає 26% студентів. За всіма вимірюваними параметрами вони демонструють недостатні знання, навички та вміння, отже, їхній рівень володіння українською мовою оцінюється як нижчий за середній.

Таким чином, приблизно три чверті іноземних студентів медичних університетів характеризуються достатнім чи високим рівнем володіння українською мовою. З одного боку, це свідчить про

ефективність методики навчання української мови як іноземної; з іншого, вказує на необхідність її подальшого вдосконалення для ефективного оволодіння українською мовою всіма іноземними студентами медичних університетів.

Література:

1. Губа Л., Перинець К. Інтенсив-курс з української мови як іноземної теоретично-практичні засади. *Актуальні питання гуманітарних наук.* 2022. № 53. Т. 1. С. 291-297.

2. Кушнір І. Навчально-методичний комплекс з української мови для іноземних студентів-медиків англомовної форми навчання. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної.* 2021. № 15. С. 197-205.

3. Перцова І. Структура навчального заняття з української мови як іноземної. *International Science Journal of Education & Linguistics.* 2022. № 1(4). С. 55-60.

4. Семеног О. М., Левенок І. С. Формування українськомовної компетентності іноземних студентів-медиків у культурно-освітньому просторі закладу вищої освіти. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти.* 2021. № 38. С. 170-188.

5. Цуркан М. В. Методологія навчання української мови як іноземної в медичних закладах вищої освіти. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти.* 2020. № 36. С. 149-163.